

ARVIOINTIKERTOMUS 2023

Eurajoen kunta

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja kokoukset
2. Kuntastrategian toteutuminen
3. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta
4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
5. Yhteenvedo ja allekirjoitukset

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja kokoukset

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi lautakunnan pitää arvioida tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Kunnanvaltuusto valitsi kokouksessaan 10.08.2021 jäseniksi ja varajäseniksi seuraavat henkilöt:

Jäsenet	Varajäsenet (henkilökohtaiset)
Seppo Lempainen puheenjohtaja	Tuomo Aro-Heinilän jälkeen Hannu Perkola
Jarmo Sallila varapuheenjohtaja	Reino Niemi
Taru Aarnio	Pirjo Rantanen
Päivi Alanko-Rehelmä	Anne-Maj Iltanen
Pasi Viitanen	Pentti Liipola
Terhi Virta	Merja Santapere
Janne Väkiparta	Eero Nurmi

Kunnan tilintarkastajana on aloittanut vuoden 2021 alusta BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Aino Lepistö.

Tarkastuslautakunta käsitteli tilivuotta 2023 laaditun talousarvion ja taloussuunnitelman mukaisesti. Arviointisuunnitelma laadittiin ensimmäisessä kokouksessa. Suunnitelman tavoite on koko vaalikauden ajan olla perusta seuranta- ja arviointityölle.

Tarkastuslautakunta kokoontui kuusi kertaa käsittelemään lautakunnan toimintaan liittyviä asioita. Kokouksissa on ollut kuultavana kunnan johtavat viranhaltijat; kunnanjohtaja Vesa Lakaniemi, talousjohtaja Bella Ahto, sivistysjohtaja Vesa-Pekka Leino, tekninen johtaja Sami Nummi, vesilaitoksen käyttöpäällikkö Ari Mansikkamäki sekä kunnanhallituksen puheenjohtaja Marja Vaitomaa ovat antaneet selvityksen kunnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja toimintojen järjestämistavasta omalta sektoriltaan.

Tarkastuslautakunta on tutustunut tilikauden aikana laadittuihin välitilinpäätöksiin ja tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen vuodelta 2023.

Lautakunnan jäsenet ovat suorittaneet sovittu työnjaon perusteella selvitystyötä ja raportoineet havainnoistaan kokouksissa.

Esteellisyys on todettu seuraavien toimintojen yhteyksissä.

Jarmo Sallila on teknisen lautakunnan jäsen.

Pasi Viitasen läheinen (tytär) on valtuuston varapuheenjohtaja ja

Esteelliset ovat tilanteen vaatiessa jääväneet itsensä.

2. Kuntastrategian toteutuminen

Kunnassa otettiin vuoden 2022 aikana käyttöön uusi strategia vuosille 2023-2026.

Kunnan visio:

Eurajoki on valoisan tulevaisuuden koti, jossa asukkaat viihtyvät ja yritykset menestyvät.

Vetovoimainen Eurajoki

- Edistämme kunnan elinvoimaisuutta ja jatkuvaa kehittymistä.
- Mahdollistamme kilpailukykyisen ja yritysmuotoisen toimintaympäristön.
- Edistämme aktiivisella elinkeinopolitiikalla työllisyyttä ja yritysten toimintaedellytyksiä.
- Tarjoamme monipuolisia asumisvaihtoehtoja sekä kehitämme ja hyödynnämme viihtyisää ympäristöämme.

Toimiva Eurajoki

- Toteutamme toimivat palvelut ja pidämme kunnossa rakennetun ympäristön.
- Huolehdimme henkilöstön hyvinvoinnista ja osaamisesta.
- Teemme päätökset ketterästi ja toimimme ratkaisukeskeisesti.
- Kehitämme ja hyödynnämme digitaalisia ratkaisuja.

Hyvinvoiva Eurajoki

- Tarjoamme sujuvan arjen ja kannustamme aktiiviseen elämään.
- Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.
- Toteutamme UNICEFin lapsiystävällisen kunnan toimintamallia.
- Tuemme yhdistys- ja harrastustoimintaa.

Kestävän kehityksen Eurajoki

- Tuemme ja kannustamme ekologisesti kestävän toiminnan kehittymistä.
- Huomioimme ympäristön kunnan toiminnassa, sopimuksissa ja valinnoissa.
- Toimimme taloudellisesti ja vastuullisesti.
- Kehitämme kestävän kehityksen mukaisia liikkumismuotoja.

Seuraava valtuusto tulee kunnassa jatkossakin suunnittelemaan uutta strategiaa. Strategia menee jatkossakin vaalikauden yli. Tämä on hyvä ratkaisumalli.

Kuntastrategiasta saadaan muodostettua hyvä kokonaisuus toiminnallisiin ja taloudellisiin tulostavoitteisiin.

3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain 115 §:n mukaisesti toimintakertomuksessa tulee antaa tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Eurajoen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on säädökset ja määräykset kunnan hallintosäännössä. Lisäksi käytössä on sisäisen valvonnan ohjeet sekä riskienhallintapolitiikka.

Eurajoen kunnan tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa on kuvattu riskien ilmenemismuotoja ja hallintatapaa. Nykyään tietoturvariskit ovat kaiken aikaa yleistyneet, mistä syystä nämä asiat edellyttävät jatkuvaa seurantaa toiminnoissa ja varautumaan tehokkaasti siihen, että olemme ajan tasalla.

Arviointihavaintona voidaan todeta, että kunnassa on toteutettu kuntalain edellyttämät toimet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Kaikilla organisaatiotasolla tulee huolehtia sisäiseen valvontaan ja riskien hallintaan kuuluvista tehtävistä. Mikäli ongelmia kuitenkin havaitaan, niin niihin puututaan ensi tilassa.

4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

4.1. Toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa ja palvelutuotantoa kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Samalla kunnanhallitus kantaa vastuun kunnan toimintojen ja palveluiden kehittämisestä.

Kunnanhallituksen toiminnan menoihin on vuonna 2022 kirjattu myös sosiaali- ja terveystalvet. Kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot ja kustannukset siirtyivät hyvinvointialueelle 01.01.2023 alkaen.

Hyvinvointialueen toiminta on siis alkanut ja hakee uusia toimintatapoja.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan toiminta-ajatuksena on hallinnoida ja mahdollistaa kunnan sisäisten tukipalveluiden sekä kuntalaisille tarjottavien palveluiden strategian mukaista toteutumista sekä laatutasoa.

Lautakunnan tehtävänä on toteuttaa kunnan investointiohjelman toteuttaminen ja investointiohjelman pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen kehittäminen.

Painopistealueina vuosille 2022 - 2024 on myös jätehuollon järjestäminen. Eurajoella on kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto. Muut jätehuoltopalvelut tuottaa Rauman seudun jätehuoltolaitos.

Vesihuollon tavoitteisiin on kirjattu taksan uudistusta ja yleisten toimitusehtojen päivittäminen. Vesilaitos tuottaa nykyisellä taksalla merkittävän määrän tappiota, mikä ei ole vesihuoltolain mukaista, vaan päinvastoin lainvastaista toimintaa.

Suurimpana haasteena on ollut hyvälaatuisen veden toimittaminen häiriöttömästi asukkaille. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on toteutettu vedenhankinnan yleissuunnitelmaa ja investointiohjelmia myös kuluneen vuoden aikana.

Teknisen lautakunnan tavoitteet ovat toimintavuoden aikana toteutuneet osittain tai kokonaan.

Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta

Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta on uusi lautakunta, joka aloitti toiminnan vaalien 2021 jälkeen. Toiminta-ajatuksiksi on kirjattu: Kuntalaisten hyvinvointipalveluilla tarkoitetaan liikunta-, ja nuorisopalveluja, koko kunnan ja kaiken ikäisten hyvinvoinnin ja yhdistystyön edistämisen koordinoimista. Toiminta-ajatuksena on luoda toimintaedellytykset kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävissä palveluissa, mahdollistaa kuntalaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden aktiivisuus kuntalaisten palveluissa ja niiden järjestäjinä esim. kumppanuussopimusten kautta.

Painopistealueiksi on kirjattu:

- oman roolin kirkastaminen ja perustelu yhteistyötahoille sekä voimavarojen priorisointi,
- vuorovaikutuksen ja yhdessä tekemisen vahvistaminen muiden hallintokuntien ja sidosryhmien kanssa,
- Eurajoen kunnan hyvinvointiryhmän toiminnan vakiinnuttaminen
- hyvinvointisuunnitelmassa kirjattuihin kehittämistoimenpiteisiin sitoutuminen,
- yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa

Toiminnan kehittäminen on saatu hyvälle alulle, osa tavoitteista saavutettiin.

Suuntaviivat ja askelmerkit suunnitelmakaudelle 2021 - 2024 on asetettu.

Sivistyslautakunta

Sivistystoimen palvelualueita ovat: varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, lukiokoulutus ja osaamisen edistäminen sekä kasvun ja vanhemmuuden palveleminen.

Painopistealueina ovat olleet mm. seuraavat asiat: peruspalvelujen saatavuus taataan tasa-arvoisesti ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutetaan ennalta ehkäisevästi. Sivistystoimi aktivoi kuntalaisia kaikilla toimintasektoreilla mahdollistaen kuntalaisten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuudet. Palveluiden säilyttäminen seudullisesti korkeatasoisena takaa kunnan vetovoimaisuuden. Henkilöstön osaamisen kehittäminen on keino vetovoimaisuuden saavuttamiseksi.

Lisäksi Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin kehittäminen ja ylläpitäminen on tulevien vuosien yksi selkeä painopistealue.

Lähes kaikki sivistystoimen tavoitteet saavutettiin.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta toimii kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena. Toiminta-ajatuksena on kunnan strategian mukaisesti edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön muodostumista.

Rakennusrekisterin ajantasaistaminen on saatettu loppuun.

Rakennetun ympäristön viihtyisyys ja turvallisuus ovat osa kunnan strategiaa. Kiinteistöjen omistajia ”herätellään” omistamiensa rakennusten ja pihapiirin kunnossapitovelvollisuudesta suorittamalla kirjallisten ilmoitusten perusteella tehtäviä jatkuvan valvonnan tarkastuksia niin ympäristösuojelun kuin rakennusvalvonnankin näkökulmasta.

4.2. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talouden osalta vuoden 2023 tilinpäätös oli 3,45 M€ ylijäämäinen. Tulos oli hyvä, koska vuotta 2023 varjosti korkea inflaatio ja kustannustason nousu. Toisaalta tuloverokehitys oli 0,35 M€ ennakoitua heikompaa ja kiinteistöverotuloissa oli mukana aikaisempien vuosien verotuloja, mistä syystä tulos antaa liian positiivisen kuvan tulevista vuosista.

Vuosikate oli 7,6 M€, kun talousarviossa sen arvioitiin olevan 4,6 M€. Tilikauden ylijäämä oli 3,4 M€ ja talousarviossa 0,3 M€.

Kassavarat vuoden lopussa 23,0 M€ ja pankkilainaa 6,1 M€.

Tilinpäätöksen rahoituslaskelman mukaan toteutuneet investointimenot olivat 11,1 M€.

Edellisvuonna 2022 investoinnit olivat 2,1 M€.

Taloudelliset tavoitteet ovat realisoituneet tulojen osalta hieman ennakoitua paremmin, Lautakuntien avainprosesseissa on jossain määrin alkuperäiseen talousarvioon nähden poikkeamia, mitkä on otettu huomioon määrärahamuutoksissa.

5. Yhteenveto ja allekirjoitukset

Vuosi 2022 oli kolmas poikkeuksellinen vuosi koronaepidemian vuoksi. Vuoden 2023 alusta kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot ja kustannukset siirtyivät hyvinvointialueelle. Tämä merkitsi käytännössä, että kunnan toimintakulut olivat 37 M€, kun vastaava luku vuonna 2022 oli 72 M€. Henkilöstökulut olivat 23,1 M€. Viime vuonna kunta maksoi valtiolle 4 M€ takaisin. Viime tilikauden positiivinen tulos antaa hyvät mahdollisuudet kunnan positiiviselle kehitykselle edelleenkin, mutta kunnan on välttämätöntä tehdä ratkaisuja kulujen karsimiseksi ja tulojen lisäämiseksi.

Eurajoella olivat meneillään isot investoinnit vuonna 2023 ja investoinnit jatkuvat vuonna 2024: liikuntahallin loppuunsaattaminen, vesi- ja viemäriverkon rakentamista ja kunnostamista, kunnallistekniikan toteuttamista ja muita pienempiä hankkeita. Taloussuunnitelmassa vuosina 2024 - 2026 investoinnit ylittävät vuosikatteen todella usealla miljoonalla.

Tässäkin arviointikertomuksessa on tarve nostaa esille, että suunnitelmat laaditaan ja kustannusarviot pyydetään sekä saadut tarjoukset käsitellään siten, ettei urakkakilpailun jälkeen valituksia tule muilta yrittäjiltä. Yleisurheilukentän kunnostustyön käynnistäminen on ollut ongelmallista. Toivottavasti hanke saadaan toteutetuksi kesään 2024 mennessä.

Kunnanhallituksella ja lautakunnilla on ollut vuodelle 2023 sitovia tavoitteita 60 kappaletta, joista 58 %:ia on toteutunut, 34 %:ia osittain ja loput 8 prosenttia ei. Sitovien tavoitteiden määrä on turhan suuri yhdelle vuodelle.

Kouluverkkouudistus nousee taas esille, kun käytettävissä on uudet oppilasennusteet sekä viime vuonna kunnassamme syntyneiden lasten määrä.

Valtionosuutta kunta maksoi valtiolle kuluvana vuonna 4,1M€. Vuonna 2024 ennusteen mukaan 5 M€. Toivottavasti tästä menoerästä pääsemme eroon mahdollisimman pian.

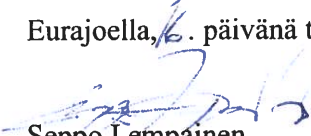
Kunnalta siirtyivät sote-palvelut hyvinvointialueelle, mistä syystä kunnan budjetista ja tehtävistä jäi paljon pois. Kunnanvaltuuston jäsenten lukumäärästä on hyvä käydä keskustelu ennen vaaleja, riittäisikö 27 jäsentä. Samoin myös keskustelu lautakuntien määrästä on aiheellinen.

Viime toimintakertomuksessa kiinnitimme huomiota terveysperusteisiin poissaoloihin. Poissaoloja kertyi viime vuonna kuitenkin 18 kalenteripäivää työntekijää kohden. Eli työtä riittää edelleen asiantilan parantamiseksi.

Henkilöstöpuolella eläköitymisennusteen mukaan vuosina 2024 - 2028 jäisi eläkkeelle 79 henkilöä. Uusia rekrytointeja on suunniteltava tulevina vuosina harkiten muuttuvassa ympäristössä.

Eurajoen kunnan talous on kaikilla mittareilla tarkasteltuna pysynyt hyvällä tasolla. Mutta nyt meidän tulee tehdä ratkaisuja tulojen kartuttamiseksi ja menojen karsimiseksi. Uusi elinkeinoelämäämme vahvistava kumppani Prizztech Oy vuodelta 2023 on mukana kehittämässä kuntamme yritystoimintaa.

Eurajoella, 16. päivänä toukokuuta 2024

Seppo Lempäinen
puheenjohtaja

~~Taru Aarnio~~ Pirjo Rantanen

Pirjo Rantanen

Pasi Viitanen

Janne Väkiparta

Jarmo Sallila
varapuheenjohtaja

Päivi Alanko-Rehelmä

Terhi Virta